

ΔΕΣΠΩ ΔΙΑΜΑΝΤΙΔΟΥ:

"Δεν καρφώνεις στο μπετόν."

Συνέντευξη στον Σωτήρη Κακίση

(Δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα Εγνατία, Θεσσαλονίκη, 16 Νοεμβρίου 1981)

ΣΩΤΗΡΗΣ ΚΑΚΙΣΗΣ: Κυρία Διαμαντίδου, πείτε μας για την Εγνατία.

ΔΕΣΠΩ ΔΙΑΜΑΝΤΙΔΟΥ: Εννοείτε βέβαια το σίριαλ. Η *Εγνατία Οδός*, λοιπόν, ήταν γραμμένη απ' τον Γιάννη τον Τζιώτη και το σκηνοθέτησε ο Γιώργος Μιχαηλίδης, και μ' άρεσε πάρα πολύ, και το θέμα, και το γράψιμο του Τζιώτη. Άρχισε υπό πολύ καλούς οiwονούς. Ύστερα, δεν ξέρω πώς έγινε, τι έγινε, και μας σταμάτησε η YENEΔ. Δε θα μάθουμε φαίνεται ποτέ το τέλος της "Εγνατίας", μπορεί να μην το ξέρει κι ο σεναριογράφος μάλιστα.

Σ.Κ.: Μπορεί να 'ναι λίγο συμβολικά αυτά τα λόγια, να μας κάνουν να σκεφτούμε πόσα χρόνια ακόμα θα 'ναι βιώσιμη η Εγνατία Οδός κι η πόλη της Θεσσαλονίκης.

Δ.Δ.: Α, εγώ τη Θεσσαλονίκη την αγαπώ πολύ, μ' αρέσει πάρα πολύ. Βρίσκω πως είναι ακόμα βιώσιμη πόλη. Έχει μυρωδιές, έχει τη θάλασσα, έχει τον αέρα που παίρνει το νέφος. Γιατί έχουν κι εκεί νέφος, έτσι εγώ ανακάλυψα. Εγώ που είμαι "γέννημα και θρέμμα" του νέφους μεταξύ Αθήνας και Νέας Υόρκης, το ξέρω, το νιώθω. Φυσάει όμως στη Θεσσαλονίκη από τη θάλασσα, όπως και στη Νέα Υόρκη, και το διαλύει.

Σ.Κ.: Τι θεατρικές μνήμες έχετε απ' τη Θεσσαλονίκη;

Δ.Δ.: Στη Θεσσαλονίκη έπαιξα ένα έργο που το λατρεύω. Έπαιξα του Πίντερ τον *Ασήμαντο Πόνο*, με σκηνοθέτη το Βολανάκη. Είναι απ' τα έργα που πιστεύω ότι κι εγώ απόδωσα περισσότερο απ' όσο μπορούσα, και η σκηνοθεσία του Βολανάκη ήταν πάρα πολύ καλή, και το χάρηκα πραγματικά αυτό το έργο. Τα τελευταία χρόνια

δεν έχω παίζει στη Θεσσαλονίκη τίποτ' άλλο, εκτός απ' την τουρνέ που πήγαμε με την Κάτια Δανδουλάκη και τον Παπαμιχαήλ και παίζαμε τον *Σοκολατένιο Στρατιώτη* του Σω.

Σ.Κ.: Είναι διαφορετικό το κοινό της Θεσσαλονίκης απ' το κοινό της Αθήνας;

Δ.Δ.: Το κοινό της Θεσσαλονίκης είναι ωραίο. Για μένα πάντως το κοινό σ' όλα τα μέρη του κόσμου είναι απρόσωπο, κάτι το απρόσωπο. Έτσι το βλέπω εγώ τουλάχιστον. Αλλά το κοινό της Θεσσαλονίκης είναι αρκετά ζωντανό κοινό. Στο Κρατικό Θέατρο έρχεται και πολύ φοιτητικό κοινό. Στις παραστάσεις που έπαιξα εγώ θυμάμαι πολλούς φοιτητές. Είναι όμορφο να ξέρεις ότι η γαλαρία, και η πλατεία ακόμα, είναι γεμάτη από νέους. Κι είναι έτσι όταν είναι ανοιχτό το Πανεπιστήμιο, να μην πας καλοκαίρι. Αυτό λέω μάλιστα, το έργο το φετινό που θα παίζω να πάει κα μετά τα Χριστούγεννα, να 'χουνε γυρίσει τα παιδιά από τις διακοπές τους. Οι μέρες όμως έχουνε διαφορά στο θέατρο. Ένα περίεργο πράγμα. Σαν να συγκεντρώνεται μια συντροφιά. Όταν είναι ν' αντιδράσουνε καλά, αντιδρούνε. Συνήθως όλοι. Και δεν είναι όλοι μια παρέα. Κι είναι μέρες που φταίει το κοινό, μέρες που φταίνει οι ηθοποιοί. Αν κι ο επαγγελματίας ηθοποιός δεν πρέπει να 'χει τέτοια. Γιατί καμιά φορά παίζεις και με την *ανάμνηση*, κι είναι το ίδιο. Παίζεις με την ανάμνηση αυτού που έκανες πάρα πολύ *βίαια* στην πρόβα. Είναι μια δική μου, προσωπική εμπειρία. Νομίζω ότι *είναι και δεν είναι* το ίδιο: είναι η ανάμνηση εκείνου που έκανες πολύ ζωντανά στην πρόβα.

Σ.Κ.: Πόσο πιστεύετε εσείς στην "υποχρέωση" του ηθοποιού να παίζει ακόμα και τη μέρα που πεθαίνει ένας δικός του;

Δ.Δ.: Πρόκειται για πράγμα απαίσιο. Δηλαδή καταλαβαίνω ότι από μία ανάγκη μπορεί να το κάνει ένας άνθρωπος, όπως γινότανε άλλοτε, που δεν υπήρχανε αντικαταστάτες και ντουμπλέρ, αλλά το θεωρώ *ανατριχιαστικό*. Δεν πιστεύω ότι ο ηθοποιός πρέπει να 'ναι *υπάνθρωπος*. Όταν αρρωσταίνει δεν πρέπει να παίζει. Δεν βρίσκω ότι ο καλός επαγγελματίας είν' αυτός που παίζει με σαράντα πυρετό. Ούτ' εκείνος που παθαίνει δηλητηρίαση και παίζει, όπως είχε γίνει μ' ένα παιδί παλιότερα εδώ, κι αν τον είχανε πάει στο Πρώτων Βοηθειών και δεν έπαιζε θα είχα *επιζήσει*. Το βρίσκω *φοβερό*. Ούτε όταν πεθαίνει ο άνθρωπός σου μπορείς εσύ να παίζεις. Που το λένε και καμαρώνουνε! Σαν να 'σαι πολίτης β' κατηγορίας. Σαν να μην είσαι *απελευθερωμένος επαγγελματίας, απελευθερωμένος άνθρωπος*.

Σ.Κ.: Φαντάζομαι ότι στην Αμερική δεν θα υπάρχουν τέτοια προβλήματα.

Δ.Δ.: Βεβαίως όχι. Έχουνε δύο για τον κάθε ρόλο. Μάλιστα, ο αμερικάνος ο ηθοποιός δεν παίζει όταν δεν πρόκειται να δώσει τον καλύτερο εαυτό του. Άμα έχει συνάχι, άμα έχει πολύ λίγο πυρετό, πάλι δεν θα παίζει. Γιατί δεν μπορεί ο άλλος να πληρώνει αυτό το τόσο ακριβό εισιτήριο και να βλέπει ένα *ερείπιο*. Σαν να ζητιανεύεις την αγάπη των θεατών, τον *οίκτο* τους. "*Τι καλή που είμαι και παίζω με πυρετό...*" Έχω παίζει κι εγώ άρρωστη, στην Ελλάδα βέβαια, αλλά ποτέ δεν έχω κάνει τέτοιες υπερβολές. Μ' εκνευρίζουν φρικτά αυτά. Νομίζω ότι τελειώσανε οι εποχές αυτές που θάβαμε τους δικούς μας τ' απόγευμα και το βράδυ παίζαμε στη σκηνή. Πράγματα *εξευτελιστικά*, θύμιζαν "*Ρίντι Παλιάτσο*" και μελόδραμα, όπερα κακής μορφής.

Σ.Κ.: Έχετε παίξει το ίδιο έργο στο θέατρο, και στην Αμερική και στην Ελλάδα. Στο Καμπαρέ.

Δ.Δ.: Στην Αμερική το πρωτόπαιξα βέβαια. Αντικατέστησα τη Λότε Λένια και το ρόλο τον πήρα παληκαρίσια. Πέρασα δηλαδή απ' το λεγόμενο "Κατλ Κωλ", που έρχονται όλοι του σωματείου, *κοπαδιαστά*, όπως το λέει κι η λέξη. Με τετρακόσες γυναίκες πέρασα και πήρα τον ρόλο. Κι είμαι πάρα πολύ περήφανη γι' αυτό. Δεν ήθελε να με πάρει μάλιστα η κυρία εκεί πέρα, "Δεν σας πάει ο ρόλος", έλεγε. Εγώ στην πατρίδα μου παίζω πολλούς ρόλους, της είπα, όχι μόνο αυτή που είδατε στο "Ιλντ Ντάρλινγκ". Τότε δεν τον ήξερα τον Χαλ Πρινς, το σκηνοθέτη. Πήγα κι έπαιξα και τον πήρα το ρόλο. Και τον κράτησα ένα χρόνο περίπου.

Σ.Κ.: Όλα αυτά βέβαια στο Μπρόντγουαι.

Δ.Δ.: Στο Μπρόντγουαι. Πάω τακτικά στην Αμερική. Και βλέπω και πολύ θέατρο εκεί. Γιατί μ' αρέσει το θέατρό τους πολύ. Στην Ελλάδα παιδεύτηκα αρκετά για να κάνω μια ορισμένη καριέρα, ενώ στην Αμερική χρειάστηκε μόνο ένας χρόνος για να κερδίσω όσα κέρδισα εδώ σε δεκαεφτά. Είναι γεγονός ότι εκεί υπάρχει κάποια αξιοκρατία, και πρέπει να υπάρχει. Εμένα μ' αρέσουν πάρα πολύ κι οι θεατρικές ομάδες, όπως είναι το Τσέλσυ Θήατερ, όπως εδώ του Κουν, κι έπαιξα και σ' αυτά, Οφφ-Μπρόντγουαι. Δεν πήγα όπως ο Τίτος Βανδής στο Χόλλυγουντ, παρόλο που εκεί μπορείς να παίζεις συνέχεια, υπάρχουνε πολλές δουλειές, "πολύ ψωμί" που λέμε. Αλλά εγώ σκέφτηκα ότι θα τυποποιόμουνα πια τελείως. Επειδή έχω αξάν, όπως έχει ο κάθε ξένος, θα με θέλανε για να παίζω ξένες, ή τις Ουγγαρέζες, ή τις Ρωσίδες επιστήμονες σε κάτι μυστηριώδεις χώρες, και δεν θα 'κανα το "κέφι" μου δηλαδή. Κι έτσι το έκανα το κέφι μου στο Μπρόντγουαι, έπαιξα και δύο έργα στο Τσέλσυ Θήατερ, έπαιξα και στο καθιερωμένο Οφφ-Μπρόντγουαι, απ' τα καλά.

Σ.Κ.: Να μια ευκαιρία να διευκρινιστεί κάπως για το ελληνικό κοινό τι πά' να πει θέατρο του Μπρόντγουαι και τι θέατρο Οφφ-Μπρόντγουαι.

Δ.Δ.: Όταν λέμε Οφφ-Μπρόντγουαι εννοούμε θέατρο έξω από τη συνοικία του Μπρόντγουαι, τα περιφερειακά θέατρα, τα "*κουλτουριάρικα*". Ή μάλλον, όχι. Υπάρχει το *Οφφ, Οφφ*, που είναι τα "*κουλτουριάρικα*". Τα Οφφ-Μπρόντγουαι είναι τα *καλλιτεχνικά*, τα αυστηρά καλλιτεχνικά. Εκεί δεν θα βάλουν ποτέ κάτι δεύτερο. Δεν θα βάλουν ποτέ τίποτα που θα είναι μόνο για την ψυχαγωγία του κοινού. Ας πούμε, παιζότανε εκεί *Αραμπάλ*, παιζότανε του Κλάιστ *Ο πρίγκιπας του Χόμπουργκ*. Παίξαμε το *Παραβάν* του Ζενέ εκεί, με τον Μίνω τον Βολανάκη πάλι σκηνοθέτη. Εγώ έπαιξα και το *Ηλιοβασίλεμα* του Ισαάκ Μπάμπελ, ένα πολύ ωραίο ρωσικό έργο. Και μετά σ' ένα άλλο Οφφ-Μπρόντγουαι, στο Σέρινταν Σκουαίρ Θήατερ έπαιξα το *Ινσταμπούλ* της Ρόσελ Οουενς, έργο ποιητικό, εξπρεσιονιστικό, στο χώρο του παραλόγου. Ένα πολύ ωραίο ρόλο: την Οσία Μαρία της Αιγύπτου.

Σ.Κ.: Αναφέρατε τον Τίτο Βανδή. Εκτός από τον "ξενιτεμό" σας, νομίζω ότι σας συνδέει μαζί του κι ένα άλλο γεγονός: το ότι έχετε και οι δύο παίξει σε ταινίες του Γούντν Αλλεν.

Δ.Δ.: Ο Τίτος Βανδής είναι πάρα πολύ επιτυχημένος ηθοποιός. Είναι, όπως είπαμε και πριν, στο Χόλλυγουντ, και δουλεύει *συνέχεια* στην τηλεόραση. Με τον Γούντν Αλλεν έχει παίξει στο *Όσα θέλατε να μάθετε για το σεξ*, εκεί πέρα με το πρόβατο. Ο Γούντν Αλλεν μου είπε ότι μετά από μένα και τον Τίτο έχει αδυναμία στους Έλληνες. Παρόλο που δεν μας πήρε για Έλληνες, ο Τίτος έκανε έναν Αρμένι, εγώ έκανα

Ρωσίδα. Εμένα η προφορά μου, δεν ξέρω γιατί, τους θυμίζει, των Αμερικανών, ή Ρωσίδα, ή Γερμανίδα. Ένα από τα δύο. Δεχόμουνά ό,τι μου λέγανε να κάνω. Δεν προσπαθούσα να την αλλάξω, μιλούσα όπως μιλάω.

Η Δέσπω Διαμαντίδου με τον Γούντο Άλλεν

Σ.Κ.: Πώς είναι ο Γούντο Άλλεν σαν σκηνοθέτης;

Δ.Δ.: Θυμάμαι ότι είχα πάει σ' ένα πάρτυ που 'χει κάνει ο Χαλ Πρινς το '74. Συνήθως περνάει όλος ο καλλιτεχνικός κόσμος από 'κει, έστω και για πέντε λεπτά. Εγώ έπαιζα τότε ένα έργο του Χαλ Πρινς, το *Μια μικρή νυχτερινή μουσική*, αντικαθιστούσα τη Χερμάνιον Γκίνγκολντ, μια πολύ μεγάλη σταρ. Και πήγα μετά στο πάρτυ αυτό, κι είχα τη γκαρνταρομπιέρα, που μ' έντυνε. Μου λέει, Δέσπω, δεν στο 'πα χτες στην παράσταση, την ώρα που έφευγες, ο Γούντο Άλλεν βγήκε στην πόρτα και σ' έβλεπε, θα σε κοίταζε για κάποιον ρόλο. Λέω, τώρα τι σαχλαμάρες είν' αυτές, βγήκε κι έβλεπε, μ' ερωτεύτηκε; Και γελούσαμε. Πέρασανε τρεις μήνες και παίρνω μια ειδοποίηση ότι θέλει να με δει ο Γούντο Άλλεν για ένα έργο που θα κάνει στην Ευρώπη. -Είδες που στα 'λεγα μου λει η φίλη μου, αυτό ήτανε. Σηκώνομαι εγώ, πάω και τον βλέπω. -Πού με ξέρετε; του 'πα. -Ξέρω πολύ καλά τη δουλειά σας, μου λέει. Είχε παρακολουθήσει ό,τι είχα παίζει! Πάει και βλέπει, ενδιαφέρεται για το θέατρο. -Λοιπόν, του λέω, θέλετε να σας διαβάσω τίποτα; -Όχι, μου λέει, απλώς ήθελα να σας δω από κοντά. Εκείνο το βράδυ στο θέατρο ήθελα να σας μιλήσω, αλλά είδα πως ήσασταν με παρέα και δεν τόλμησα. Είναι πολύ συνεσταλμένος. -Τώρα είμαστ' εντάξει. Σας είδα. Μετά, έφυγα εγώ, το ξέχασα. Μετά από έξι μήνες είχα το ρόλο.

Σ.Κ.: Όντως ήσασταν εντάξει.

Δ.Δ.: Ναι, γιατί είναι ο ίδιος εντάξει. Και παρατήρησα κι ένα άλλο: Όταν πας για γύρισμα σε διάφορα μέρη του κόσμου, συνήθως σου στέλνουνε τίποτα λουλούδια, και λες εσύ, ξέρετε το δωμάτιο του ξενοδοχείου έχει το τάδε πρόβλημα, σου λένε θα τακτοποιηθούν όλα, και μένεις με τα λουλούδια. Σε ξεχνάνε. Ο Γούντο Άλλεν, δεν είχα προφτάσει να πάω, πριν να μου πει καλά-καλά το καλωσήρθες, μου λέει: Σας αρέσει το δωμάτιο και το ξενοδοχείο; Εάν όχι, να μου το πείτε εμένα, να σας αλλάξω. Μου 'κανε εντύπωση. Αυτό δεν το κάνει κανείς, κανένας σκηνοθέτης.

Η Δέσπω Διαμαντίδου με τον Γούντο Άλλεν

Σ.Κ.: Και στο γύρισμα;

Δ.Δ.: Είναι πάρα πολύ ωραίος. Σου δίνει *φτερά*. Εμένα στην αρχή, μου λέει: -Φτιάξτε μόνη σας το διάλογο. -Μα πώς να τον φτιάξω, του λέω. Εγώ δεν είμαι Αμερικάννα, δεν ξέρω καλά τη γλώσσα. -Μη σας νοιάζει, μου λέει, φτιάξτε τον εσείς, κι αν εγώ δω κάτι που δεν καταλαβαίνω ή δε μ' αρέσει, θα σας σταματάω. Και γινόταν το εξής: κάπως το διασκέδαζα, γιατί ήταν πίσω απ' την κάμερα και τον έβλεπα και γελούσε, τον αισθανόμουν. -Μα, μήπως δεν γελάσει κανείς άλλος και περιοριστώ σε σας; του 'πα. -Α, λέει, εγώ είμαι πολύ δύσκολος για να γελάσω. Για να κάνετε εμένα να γελάσω, είναι αυτό που θέλω. Στην αρχή τον νιώθεις απόμακρο. Δεν έχεις πολλές παρέες. Μετά από δυο-τρεις μήνες, τον νιώθεις πια κοντά σου. Γίναμε αρκετά φίλοι, κι όταν πάω στη Νέα Υόρκη πάω και τον βρίσκω στο παμπ που παίζει τζαζ κάθε Δευτέρα, στο Μάιφαρ'ς Παμπ. Κι είναι πάρα πολύ καλός συγγραφέας και *μορφή* κινηματογραφική, η τωρινή μορφή. Πώς ήτανε ο Τσάρλυ Τσάπλιν, έτσι κι εκείνος, έτσι επηρέασε κι αυτός. Έχει πιάσει κι αυτός το *ανθρωπάκι*, αυτόν τον Νεοϋορκέζο, τον διανοούμενο, τον χτυπημένο από παντού. Γιατί ο διανοούμενος κυνηγιέται, εδώ που τα λέμε.

Σ.Κ.: Οι Αμερικανοί κριτικοί έχω την εντύπωση ότι τον αντιμετωπίζουν κάπως ψυχρά, όπως παλιότερα και τον Τζέρυ Λούις, που είναι βέβαια τελείως άλλο πράγμα, αλλά μας κάνει κι αυτός να γελάμε. Ο Άντριου Σάρρης γράφει για τον δεύτερο ότι τον υπερεκτιμάνε οι Ευρωπαίοι.

Δ.Δ.: Θα λέει πως τον αγαπάει η Γαλλία. Δεν νομίζω ότι ο Άντριου Σάρρης είναι και τόσο υψηλού επιπέδου κριτικός. Κριτικούς του σινεμά δεν ξέρω αν οι Αμερικανοί έχουν ιδιαίτερα σπουδαίους. Ίσως ο Βίνσεντ Κάμπι είναι ο καλύτερος. Ε, δηλαδή, πρέπει να βλέπουμε όλα τα έργα που μας ανακατεύονται τα άντερά μας; Δεν μπορώ να βλέπω όλες τις σφαγές. Τώρα ο Φας Μπίντερ είναι ο αγαπημένος ενός κύκλου της Αμερικής, όχι ότι γεμίζουν οι κινηματογράφοι. Είδα μάλιστα το *Αιλή Μαρλέν* και μ' άρεσε εμένα, παρόλο που δεν άρεσε όσο τα άλλα του. Είπανε ότι δεν είναι τόσο "καλλιτεχνικό". Μπορεί γι' αυτό να μ' άρεσε.

Σ.Κ.: Ας γυρίσουμε στην ελληνική πραγματικότητα. Στην εδώ θεατρική και κινηματογραφική σας "ιστορία".

Δ.Δ.: Αισθάνομαι ότι στην Ελλάδα εγώ κινηματογράφος δεν έχω παίξει. Ας έχω παίξει παλιά κάπου σαράντα ταινίες. Κι όλες αυτές αφού με "ανακάλυψε" ο Ντασσέν. Γιατί πριν λέγανε ότι είμαι *αντι-κινηματογραφική*. Ο Ντασσέν με πήρε, και είχα αμφιβολίες,

και φοβόμουν να μην του κάνω ζημιά. Μη με πάρεις εμένα, του 'λεγα, καλύτερα να πάρεις μια άλλη ηθοποιό που να 'χει παίξει τέτοιους ρόλους. Είχα συνηθίσει να παίζω τραγωδίες, να παίζω συνεχώς δράματα, ποτέ δεν μου δίνανε κωμωδία. Με το *Ποτέ την Κυριακή* "καθιερώθηκα" και στην κωμωδία. Μου άλλαξε την καριέρα. Τώρα παίζω απ' όλα. Και πριν έπαιζα απ' όλα, αλλά δεν μου δίνανε κωμικούς ρόλους. Έτσι με δεχτήκανε, χάρη στον Ντασσέν. Συνέβαινε ένα περίεργο πράμα. Έπαιζα άντε κορυφαία στο Εθνικό, άντε πάλι τα ίδια. Παναγία μου!

Η Δέσπω Διαμαντίδου στην Επίδαυρο

Σ.Κ.: Περίεργο πράμα. Και "περίεργη" εμπειρία.

Δ.Δ.: Περίεργη εμπειρία. Κάθισα πάρα πολλά χρόνια στο Εθνικό. Νομίζω ότι είχα πάθει μια *αδράνεια*, ότι γι' αυτό έμεινα τόσον καιρό. Παθαίνει κανείς μια πνευματική αδράνεια, κι αφήνεσαι και σε παίρνει ο καιρός. Κυλάει ο χρόνος και κυλάς κι εσύ μαζί του. Μετά το *Ποτέ την Κυριακή*, που γυρίστηκε το '60, έφυγα απ' το Εθνικό κι άρχισα να παίζω στο ελεύθερο θέατρο. Έπαιζα στην *Κολόμπ* του Ανούιγ με τη Βουγιουκλάκη και τον Παπαμιχαήλ, έπαιζα ένα άλλο με τον Μπούχλη, το *Κρεμμύδι*, ένα πολύ ωραίο ιταλικό έργο. Μετά με ζητήσαν για το *Γλυα Ντάρλινγκ* κι έφυγα αμέσως.

Σ.Κ.: Φέτος θα σας ξαναδεί η Θεσσαλονίκη.

Δ.Δ.: Φέτος θα παίζω στο Βορείου Ελλάδος την *Τρελή του Σαγιώ* του Ζιρωντού, με τον Ανδρέα Βουτσινά σκηνοθέτη και τον Φωτόπουλο σκηνογράφο.

Σ.Κ.: Ξέρω ότι πιστεύετε στην "αποκέντρωση".

Δ.Δ.: Και στην αποκέντρωση πιστεύω, και στα "περιφερειακά" θέατρα πιστεύω, και στους νέους πιστεύω. Νομίζω ότι γενικά οι νέοι ηθοποιοί πια έχουν ανοίξει ένα καλό δρόμο. Τα "περιφερειακά" θέατρα είναι πάρα πολύ ενδιαφέροντα. Δεν έχω δει και πολλά πράματα. Αλλά θυμάμαι ότι την πρώτη μέρα που γύρισα απ' την Αμερική πήγα κι είδα του Ελευθέρου Θεάτρου τον *Τυχοδιώκτη* και δεν είχανε κόσμο, και ήμουν α εγώ και χαχάνιζα και ούρλιαζα από κάτω, τόσο πολύ μ' άρεσε. Και είπα ότι τελοσπάντων ήτανε σαν μία *πορτοκαλάδα παγωμένη μέσα στο καλοκαίρι*. Είναι πολύ καλή η δουλειά που κάνουνε οι νέοι. Κι αν δεν έχω δει ορισμένα πράγματα γιατί

δουλεύω, παρακολουθώ όμως και βλέπω ότι γίνεται *κάτι*.

Εγώ δεν ήθελα πια να συνεχίσω στο "εμπορικό" θέατρο, παρόλο που έπαιξα τρία χρόνια, και καλά πληρώθηκα, κι ευχαριστημένη ήμουν, και καλούς συναδέλφους έχω και φίλους. Αλλά φεύγουν τα χρόνια. Και φέτος το χειμώνα ήθελα να παίξω κάτι που με εκφράζει κατά κάποιο τρόπο. Ή θα έπαιρνα λοιπόν δύο έργα με μια γυναίκα μόνο να παίξω μόνη μου, σε κάποιο περιφερειακό, ή αυτό που έγινε: που ήρθε η *Τρελή του Σαγιώ* κι έτσι θα βρεθώ στο Κ.Θ.Β.Ε.

Έπειτα, φεύγω κι απ' την Αθήνα. Γιατί πιστεύω στην αποκέντρωση και στο ότι το θέατρο πρέπει να πηγαίνει παντού. Και πηγαίνω στη Θεσσαλονίκη, όπως θα πήγαινα κι αλλού να παίξω. Θα πήγαινα και στην επαρχία. Έκανα αυτή την τουρνέ με τη Δανδουλάκη και μ' άρεσε πάρα πολύ. Είδα ότι ο κόσμος, το κοινό, είναι θαύμα, ότι διψάει για θέατρο. Ότι αυτό που δεν υπάρχει είναι οι *αίθουσες*. Ότι ντυνόμαστε μέσα σε κάτι καμαρίνια λες και είμαστε *τρωγλοδύτες*. Παραπονιέται ο κόσμος ότι δεν φέρνουμε μαζί τα σκηνικά, και ξέρετε ποιο είναι το πρόβλημα; Δεν μπορούν οι τεχνικοί να καρφώσουνε στο *μπετόν*! Ούτε να στήσουνε σκηνικά. Πρέπει να τα στηρίζουνε από 'δω κι εκεί ακόμα. Δεν υπάρχουνε έπειτα, όπως βλέπεις σ' όλες τις μικρές πόλεις του εξωτερικού, στα χωριά, αίθουσες στα κέντρα νεότητας. Τα οποία κέντρα νεότητας εδώ είναι *ανύπαρκτα*.

Σ.Κ.: *Με τη δικιά σας πείρα, από αυτές τις δικές σας παρατηρήσεις, πώς νομίζετε ότι θα μπορούσατε να βοηθήσετε γενικά το θέατρο στον τόπο μας;*

Δ.Δ.: Να σας πω. Εγώ είμαι ηθοποιός. Και μεταφράστρια, αν θέλετε, βιβλίων και θεατρικών έργων. Μ' ενδιαφέρει πράγματι όλο το θέατρο. Αλλά δεν μ' ενδιαφέρει άλλη θέση, άλλη *γωνία*. Θα πήγαινα με μεγάλη χαρά να δώσω αυτό που μπορώ να προσφέρω. Στη Θεσσαλονίκη, στην επαρχία. Κι οπουδήποτε. Αυτά που μπορώ. Σαν *ηθοποιός*.